

Просіна О. В. Професійний розвиток керівників закладів позашкільної освіти засобами розвитку дизайн-мислення. *Децентралізація системи управління освітою: зміни, виклики, практики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф, м. м. Краматорськ, 24 листоп. 2021 р. 2022. С. 212–215. URL: <https://doi.org/10.36074/d-oblipppo.conference2-2021> (дата звернення: 04.01.2023).

УДК 379.8.091.113

Просіна О.В.,
к.пед.наук, доцент,
завідувач кафедри філософії і освіти дорослих
ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПН України
ORCID 0000-0002-1243-6069

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ РОЗВИТКУ ДИЗАЙН- МИСЛЕННЯ

Дизайн-мислення – це спосіб вирішення проблем, який передбачає усвідомити запити споживачів послуг (продуктів). Якщо підходи дизайн-мислення застосовуються до управління закладом позашкільної освіти, керівники можуть побачити проблеми організації навчання під різними кутами зору та застосувати творчість, створення прототипів, експериментування, щоб краще задовольнити потреби вихованців. Хоча «дизайн-мислення» можна інтерпретувати як лише модне поняття, ми наголошуємо на важливості усвідомлення керівниками закладів освіти поетапності проектування освітнього процесу на основі теорії дизайн-мислення. Це допоможе скеровувати своїх колег на різних етапах процесу дизайн-мислення з метою створення інноваційного середовища навчання та ефективних освітніх продуктів.

У перекладі з англійської поняття «дизайн» визначається як проектувати, креслити, задумати, а також проект, план, рисунок. Говорячи про «дизайн мислення» акцентують увагу не на естетичній складовій, якою також визначається дане поняття, а на проєктній. Процес дизайнерського мислення можна застосувати до будь-якого типу відкритої задачі й неважливо, якими є масштаби такого завдання.

Дизайн-мислення – це метод створення продуктів і послуг, орієнтованих на людину; процес, під час якого дослідники намагаються зрозуміти користувача та його проблеми, висувають і перевіряють припущення, змінюють постановку проблеми й намагаються знайти альтернативні стратегії та рішення.

У класичній методології дизайн-мислення за версією Stanford d.school є п'ять етапів процесу [6]. *Емпатія – перший етап дизайн-мислення.* Для людиноцентрованого дизайну емпатія є вихідною точкою будь-якої роботи над покращеннями у сфері, де виявлено складну, комплексну проблему, що не має єдиного, правильного варіанту вирішення[1]. *На другій стадії – визначення проблем* – дизайнери використовують інсайти, «зібрані» на першій стадії, аби сфокусуватися на проблемі; тут формулюється визначення проблеми, що базується на деталях. Ймовірним і навіть бажаним є рефреймінг вихідної проблеми [1]. *Третя стадія – генерація ідей* – знаходження максимальної кількості можливих рішень для вирішення проблеми, щоб просунутися якнайдалі від знайомих підходів, відшукати нові сенси. Після того, як ідеї сформовано, їх приводять в дію на *етапі прототипування*, створюючи прообраз чи модель розв'язання (або певної множини розв'язків) проблеми, яка згодом може бути протестована. *На п'ятій стадії – тестування* – дизайнер випробовує прототип з фактичними чи репрезентативними споживачами (цільовою аудиторією). Дизайнери можуть інтерв'ювати споживачів, спостерігати, як вони взаємодіють із прототипом або ж застосовувати інші методи збору зворотного зв'язку для удосконалення рішення. За результатами тестування дизайнер може прийти до потреби вдосконалити прототип, переоцінити, цілковито переглянути його або ж повторно перевірити вихідну точку зору [9]. Така модель випробування на ефективність у багатьох дослідженнях протягом понад 25 років [7], у тому числі зібрано чимало даних про успішне імплементування цієї методології в початковій та середній освіті [12], а також застосування її для вирішення потреб студентів університетів [1; 3].

Нами розроблено *спецкурс «Розвиток дизайн-мислення засобами мистецтва»* для професійного розвитку керівників закладів позашкільної освіти, які навчаються на курсах підвищення кваліфікації в ЦПО ДЗВО «Університет

менеджменту освіти» НАПН України. У результаті вивчення спецкурсу слухачі отримують відомості про сутність поняття й основні етапи процесу дизайн-мислення, на основі чого почнеться формування нової компетентності; опановують методи розвитку дизайн-мислення засобами мистецтва; розвивають уміння використовувати дизайн-мислення в професійній діяльності та прогнозувати її бажану результативність.

Розкриємо стисло зміст спецкурсу, зокрема змістове наповнення теоретичної і практичної складових.

Темами лекцій є наступні: 1. Основоположники напрямку дизайн-мислення, становлення основного поняття. Класична методологія дизайн-мислення за версією stanford d.school (основні етапи: емпатія; визначення проблем; генерація ідей; прототипування; тестування). Порівняльний аналіз моделей дизайн-мислення. 2. Мистецька діяльність як рушійна сила розвитку дизайн-мислення.

Практичні заняття передбачають виконання курсистами вправ для діагностики власних індивідуально-психологічних властивостей та якостей особистості, від яких залежить розвиток дизайн-мислення: мислення, уява, почуття, емоції.

За QR кодом Рис 1. можна переглянути інтерактивну лекцію за темою «Основи дизайн-мислення» та ознайомитися з основними положеннями і змістом спецкурсу.

Рис.1. QR код – посилання на інтерактивну лекцію доц.О.В. Просіної за темою «Основи дизайн-мислення».

Перспективу подальшої роботи у цьому напрямі вбачаємо у розробці робочих зошитів для самостійної роботи над вдосконаленням вмінь з дизайн мислення та

методичних рекомендацій щодо розвитку дизайн-мислення засобами мистецтва зокрема у керівників закладів позашкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Барнет, Б., Еванз, Д. Дизайн-мислення. Спроектуй своє життя. Київ : Наш формат, 2018. 224 с.
2. Іванова, В. В. Роль дизайн-мислення в освіті // Інтелект XXI, 2019. С.93-97
Електронний ресурс. Режим доступу:
http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_4/18.pdf
3. Келлі, Т., Келлі, Д. Творча впевненість. Як розкрити свій потенціал. Київ : Основи, 2020. 334с.
4. Мистецтво як основа художньо-естетичного чинника потреб молоді / Л. Савчин // [Культура України](#). – 2013. – Вип. 42(1). – С. 131-139. –Електронний ресурс. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ku_2013_42%281%29_21
5. Просіна О.В. Освітньо-професійна програма тематичних курсів «Керівні та педагогічні працівники закладів позашкільної освіти» / О.В. Просіна // Професійний розвиток педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників закладів освіти галузі знань 01 «Освіта» в умовах відкритого університету: збірник освітньо-професійних програм у 2-х частинах, частина 2: наукова ред. О. В. Просіна, упорядкування Я. Л. Швень, Ю. А. Махновець. – К.: ЦПО, 2021. – С. 41-57. Режим доступу: <https://cutt.ly/bEhkk7w>
6. An Introduction to Design Thinking process guide. Режим доступу: <https://web.stanford.edu/~mshanks/MichaelShanks/files/509554.pdf>
7. Cross, N. A brief history of the Design Thinking Research Symposium series // Design Studies, - 2018. V.57, p.160–164. Електронний ресурс. Режим доступу:
8. Hasso, P., Larry, L., Christoph, M. Design thinking research : building innovation eco-systems. Cham : Springer. 2014, 252 p.
9. Henriksen, D. Richardson, C., & Mehta, R. Design thinking: A creative approach to educational problems of practice. Thinking skills and creativity. – 2017– 26, p.140-153. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://danah-henriksen.com/wp-content/uploads/2018/02/Design-Thinking-Creativity.pdf>
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0142694X18300243?via%3Dihub>
10. Kyrychenko, M., Prosina, O., Kravchynska, T., Shven, Y. The adult education in nonlinear world: non-formal education in the system of postgraduate education of the Ukrainian Open University. // I Conference on professional development of specialists in the digitized society: current trends: scientific and practical conference with international participation: proceedings (selected papers). 2021, С. 59–65
11. Muratovski, G. Towards Evidence-Based Research and Cross Disciplinary Design Practice. // Creativity, Design Thinking and Interdisciplinarity. Режим доступу https://www.researchgate.net/publication/322202870_Creativity_Design_Thinking_and_Interdisciplinarity

12.Noel, L., and Liu, T. Using Design Thinking to create a new education paradigm for elementary level children for higher student engagement and success, in Lloyd, P. and Bohemia, E. (eds.), Future Focused Thinking - DRS International Conference 2016, p.27 – 30. June, Brighton, United Kingdom. <https://doi.org/10.21606/drs.2016.200>